

netop dette Øjeblik var gunstigt til at forelægge Forslag om en total Forfatningsforandring, saaledes som den ganske vist kræves i Venstres Program af 1872 og ogsaa i Socialdemokratiets Program. Det er muligt, at den Tid snart kan komme, da det vil være heldigt at rejse dette Spørgsmaal, vi gøre det altsaa ikke i dette Øjeblik. Vort Forslag her gaar ud paa at ændre de Paragraffer, der vedrøre Valgretten til Folketinget og til Valgmandsvalgene til Landstinget, saa at vi faa virkelig almindelig Valgret. Det er nemlig Sagen, at det, vi kalde almindelig Valgret og som fra en vis Side set ogsaa er det, ikke fuldt ud er almindelig Valgret. Den ene Halvdel af Menneskeheden er udelukket derfra, nemlig Kvinderne. Folk, der paa Grund af deres sociale Stilling, som Tjenestefolk, ikke have egen Husstand, ere udelukkede, og endelig er som bekendt Valgretsaldere højere end i noget andet Land, saa at ikke blot de unge, men Folk i 28—29 Aars Alderen og mere ere udelukkede. Vort Forslag gaar ud paa at gøre Valgretten indenfor de Grænser, som Forfatningen af 1866 i øvrigt hjemler, virkelig almindelig.

Jeg tror, at Tidspunktet til at rejse et saadant Forslag netop nu er gunstigt. Det er for øvrigt kun en Udførelse af, hvad Chefen for det første Venstreministerium proklamerede den 1. September 1901 i Kongens Have, da han lovede at gavne Smaakaarsfolk ved at udvide Borgernes politiske Rettigheder gennem den almindelige Valgret — saaledes lød hans Ord straks efter Systemskiftet. Det viste sig snart, at der i første Linie tænkte paa den kommunale Valgordning, men i Ordene laa et langt videregaaende Løfte, et Løfte om Udvidelse af den politiske Valgret.

Kravet om virkelig almindelig Valgret til Folketinget og ved Valgmandsvalgene til Landstinget vil jo, desværre kan man sige, forde en Grundlovsændring. Vi have dog heller ikke taget i Betænkning at foreslaa en saadan. Ærede Medlemmer ville huske, at da Konseilspræsidenten for et Par Aar siden bebudede en Grundlovsændring angaaende § 32, Valgkredsens Ordning, og da stillede som Betingelse, at alle Partier gave Afkald paa videregaaende Krav paa dette Omraade, lovede de forskellige Partiers Ordførere at gaa ind paa denne Betingelse. Jeg lovede det paa Socialdemokratiets Vegne, men føjede til, at det var et stort Offer fra vor Side. Intet andet Parti var saa interesseret som vort i Valgrettens Udvidelse netop paa disse tre

Punkter: til Kvinderne, Tjenestefolkene og Ungdommen. Vi gik alligevel ind paa Konseilspræsidentens Betingelse. Vi ville ved Valgkredsreformen opnaa saa meget, at vi mente at burde bringe Offeret for at naa frem ad den Vej. Vare vi komne frem ad den Vej, vilde det nemlig have lettet vore andre Krav om Almindeliggørelse af Valgretten. Men denne Grundlovsændring blev, som bekendt, forkastet oppe i Landstinget, uden at Regeringen gjorde et Skridt for at skaffe sig et andet Landsting, der mulig vilde vedtage en saadan Grundlovsændring.

Den af Konseilspræsidenten foreslaaede Grundlovsændring var altsaa død, og han bebudede da at ville gaa frem ad en anden Vej, søge at faa Grundloven opfyldt med Hensyn til Valgkredsene. Vi vare ikke kede deraf, vi finde, at det er den naturligste Vej at opfylde Grundlovens Ord, som de lyde. Forudsætningerne for det Løfte, vi gave for 2 Aar siden, ere altsaa bortfaldne, og vi have da ment, at Øjeblikket var modent til at rejse det Krav, der findes paa Socialdemokratiets Program, og som vi længe i Agitationen have virket for.

Jeg ser, at den konservative Presse straks stemplede vort bebudede Forslag som et Agitationsforslag. Det tage vi imod med et Smil og et Skuldertræk. Saadan har det jo lydt, hver Gang en Sag rejstes. Jeg minder om, at da Socialdemokraterne midt i Halvfemserne rejste Kravet om den lige og almindelige kommunale Valgret, lød det fra alle Sider: Agitationsforslag. Det var det ogsaa, det gik ind i Agitationen, og i dette Øjeblik er Spørgsmaalet om almindelig kommunal Valgret Midtpunktet i al dansk Politik, det maa løses i denne Samling, det sige alle Partier.

Da vi rejste Kravet om Hjælp til de arbejdsløse, lød det fra den daværende Højreminister, at det var et Omraade, hvor der overhovedet ikke kunde lovgives, og fra Ordføreren for Venstrereformpartiet lød der meget kølige Udtalelser. Alligevel fik vi i sidste Samling en Lov om denne Sag. Jeg tror, at det her foreliggende Forslag netop ogsaa er i Overensstemmelse med de Krav, der ere i Færd med at rejse sig i Befolkningen. Og det vil selv yderligere bidrage til at rejse denne Stemning, saa at Tiden snart bliver moden til Sagens Gennemførelse. I Fjor enedes jo alle Partier om et Forslag til Udvidelse af Valgretten til Kvinder og Tjenestefolk paa det kommunale Omraade. Vi fik ikke Valgretsloven gennemført. Men der var dog Enighed derom fra alle Sider. Nu mene